

ČNB připomíná 100 let od vzniku první československé centrální banky

21.1.2026 - Jaroslav Krejčí | Česká národní banka

Na jaře 2026 uplyne 100 let od zahájení činnosti Národní banky Československé (NBČ), první samostatné československé centrální banky a jedné z právních předchůdkyň České národní banky (ČNB). Významné jubileum ČNB připomene odbornými, kulturními a vzdělávacími akcemi pro širokou i odbornou veřejnost. Patří k nim mimo jiné pamětní bankovka a nová expozice Návštěvnického centra, které ČNB představila 21. ledna 2026.

Vznik NBČ v roce 1926 představoval zásadní krok v budování samostatné československé měny, měnové stability a moderního centrálního bankovníctví na území tehdejšího Československa.

„Národní banka Československá byla vybudována na hodnotách, jako je nezávislost, odbornost a odpovědnost vůči celé společnosti. Právě na těchto principech stojí i dnešní Česká národní banka. Jsou základem důvěry v korunu i v instituci, která o její stabilitu pečuje,“ řekl viceguvernér ČNB Jan Frait.

ČNB u příležitosti jubilea připomíná také klíčové osobnosti československého ekonomického myšlení. V Návštěvnickém centru se veřejnost může seznámit s odkazem prvního československého ministra financí Aloise Rašína. Nová doplňková expozice Pracovna Aloise Rašína formou umělecké projekce nabízí unikátní pohled na život muže, jenž formoval českou ekonomickou teorii a stál za vznikem československé měny.

„Alois Rašín ukázal, že bez odpovědnosti, disciplíny a důvěry lidí nelze vybudovat stabilní měnu a hospodářství. Tyto principy zůstávají aktuální i dnes,“ uvedla členka bankovní rady ČNB Karina Kubelková.

ČNB rovněž vydává novou pamětní bankovku nominální hodnoty 100 Kč s portrétem prvního guvernéra NBČ Viléma Pospíšila. Bankovka symbolicky propojuje historické kořeny samostatného centrálního bankovníctví s jeho trvalými hodnotami – nezávislostí, odborností a odpovědností za cenovou stabilitu.

Další informace o výročí a připravovaných aktivitách jsou dostupné na speciální webové stránce na adrese 100.cnb.cz.

Národní banka Československá

Myšlenku vzniku nezávislé centrální banky Československa formuloval už za dob Rakousko-Uherska Alois Rašín – významný politik, národohospodář a první československý ministr financí. Podle jeho představ měla banka sehrát klíčovou roli při budování stabilní měny nového státu.

Prvním guvernérem NBČ se stal Vilém Pospíšil, do funkce jej 23. ledna 1926 jmenoval prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Po ustavující valné hromadě zahájila banka činnost 1. dubna 1926 jako akciová společnost se státními i soukromými investory. Jejím hlavním úkolem byla péče o československou korunu.

Pamětní bankovka 100 Kč: Budování československé měny

III - Vilém Pospíšil

Pamětní stokoruna připomíná období budování československé měny a osobnost prvního guvernéra NBČ Viléma Pospíšila. Celkem 20 tisíc kusů bankovek je v prodeji od 21. ledna 2026 u [smluvních partnerů ČNB pro prodej sběratelského materiálu](#).

Na lící straně bankovky je vyobrazen portrét Viléma Pospíšila, doplněný o motiv budovy ČNB v Praze, roh hojnosti s plody, střední státní znak Republiky československé nebo genia s vavřínovým věncem. Rubová strana zobrazuje nároží někdejší Městské spořitelny pražské, genia s úlem a kompozici ovocných plodů.

Bankovka o rozměrech 84 x 194 mm je zabezpečena řadou ochranných prvků, včetně dvou typů vodoznaku, ochranného proužku, mikrotextu či skrytého obrazce. Novinkou je použití technologie SPARK® Flow při tisku hodnotového čísla 100, která při naklánění bankovky vytváří dojem plynulého pohybu barev.

Autorkou výtvarného návrhu bankovky je Eva Hašková. Pro ČNB ji vytiskla Státní tiskárna cenin, prvek SPARK® Flow realizovala tiskárna Koenig & Bauer Banknote Solutions SA ve švýcarském Lausanne. Nominální hodnota bankovky není její prodejní cenou.

Stokoruna je třetí a zároveň poslední pamětní bankovkou ze série věnované vzniku československé koruny. Předcházely jí bankovky s portrétem [Aloise Rašína](#) (2019) a [Karla Engliše](#) (2022).

Doplňková expozice Návštěvnického centra ČNB: Pracovna Aloise Rašína

Pracovna Aloise Rašína je novou doplňkovou expozicí Návštěvnického centra ČNB v Praze. Jejím jádrem je audiovizuální projekce režiséra Jiřího Stracha s hercem Ondřejem Vetchým v roli Aloise Rašína. Expozice na pozadí historických událostí spojených se vznikem Československa představuje hlavní myšlenky Rašínovy ekonomické teorie, zejména důraz na stabilní měnu, odpovědnou hospodářskou politiku a vznik nezávislé centrální banky.

Autorem uměleckého ztvárnění konceptu rozšíření expozice Návštěvnického centra ČNB a dokumentace pro výběr zhotovitele je AV MEDIA SYSTEMS, a.s. Realizátorem záměru je Sdružení Polarbee – 3dsense. Audiovizuální obsahy pro doplňkovou expozici vytvořila společnost Logline Production a.s.

Návštěvnické centrum je hlavním nástrojem ČNB na podporu finanční a ekonomické gramotnosti. Nabízí stálé expozice Za měnou a Lidé a peníze, krátkodobé výstavy a doprovodné programy. Vstup je zdarma. Aktuální otevírací doba a další informace jsou dostupné na webu nc.cnb.cz.

Jaroslav Krejčí
mluvčí ČNB

<https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/CNB-pripomina-100-let-od-vzniku-prvni-ceskoslovenske-centralni-banky>